

Боғ дегани мева-чева беради, гулор-чаманлари билан кўзларни яшнатади, унинг бевосита маънавиятга не дахли бор, деган савол туғилиши табиий. Лекин бу боғлар ҳам қай бир маънода маънавият ўнокларидир. Факат бу боғларнинг сув ичадиган булоқлари маънавиятдан кун олмоги лозим. Бунга мамлакатимизнинг турли булоқларидан кўплаб мисоллар келтириши мумкин.

Бугунги ҳикоямиз Хоразм

Езувчилар уюшмаси ёўлланмаси билан

иши мумкин эди-ку, ахир. Вилоят қалам ахлиниң кўп сайд-харакати ва баҳс-тортишувлардан сўнг шоир эккан табаррук тут ва унинг атрофидаги кафтдек ер, хайрият, сақлаб қолинди. Унинг атрофига айланга қилиб кўчатлар ўтқазилди, гуллар экилди.

Шундай бўлса-да, бир йил ўтгач кўп идорама-идора юрилгач, шу ўн

хакида, кўхна диёргининг сўлим боғлари ҳакида.

Хивага яқин Кийёт қишлоғи ўзининг буюк фарзандлари билан

азалдан машҳур. У ерда мирабор

ўрами — маҳалласи бор. Бу ман-

зил-мақонда бир вактлар донгдор

мироблар яшаганлар.

Уларнинг аксарияти —

буюк шоир ва муаррихлар

Мунис Хоразмий, Муҳам-

мад Ризо Оғаҳийлар, бошқа са-

лафлари мамлакатнинг бosh ми-

роплари аъмоли билан ҳам шуҳ-

рат қозонгандар.

Шўролар даврида бу маконнинг

боғлар, у ердаги қадим ҳовли-

жойлар бузиб ташлангани, бош-

дан-объектекслини, пахта майдон-

ларига аллантиргани ва бу бе-

додликлар асроратини тасаввур

тичи кийин эмас.

Минг шукурлар бўлсинки, мамла-

катимиз мустакилликка эришган

даврдан бошлаб манзара буткун

ўзгарди. Қиёлтиклар Оғаҳийи буғи

чеккасида колиб кетган, буюк шоир

ўз кўли билан экиб парвариши

ган бир туп қари, оқлишар тутни

кўз корачигандай асрар-авайлаб

келишади. Бир йил баҳорда чигит

экиши олдидан шу бобутот устига

ҳам баҳайт трактор бостириб

келгани ва уни кўпориб ташаш-

га хезланганига ўзим гувоҳман.

Ваҳоланки, бу ер дала чети

бўлса, пахтага не зиёни бор, дей-

тичи кийин эмас.

Будан иккى йил мукаддам Бухоро

шахрида барпо этилган Маданий мар-

каз вилоятининг томондаги маънавият

ва маърифат масканияга алланди.

Юз гектардан зиёд майдонни эгал-

лаган, ноёб гуллар ва ям-яшил арч-

лар барои ўриш яшнаётган мазкур мас-

кандаги "Кўхна ва бойки Бухоро"

моментида бу табаррук замин тарихи,

унинг аллома фарзандлари, истиқол

фидойлари номлари зарҳал ҳарфлар

билан битилган. Обида атрофининг

димо ёзиётчирап, чет эллик сайдай-

тариб билан гавхон бўлаётганинни бу-

сиши ҳам ана шу қадриятларимизга

ката кизиши натижасидар.

Мазкур марказ таркибига киравчи

2 минг томошабинга мўлжалланган

амфитеатр ўшлар иктирига берил-

ган. Бу ерда турли анжуманлар, эс-

трада хонандаларининг концертлари,

кувонлар ва зуқлар бахшларини

ўтказиш яхши анъана гайланди.

Мовий тўлкинлар узра сузуб бораё-

тган улкан оқ кемани эслатувчи, мар-

марлар билан сайқал берилган мұх-

мозида бароидан жаҳонларидан

жадиди жаҳонларидан, бироридан.

— Мамлакатинизда илк

бора мемон бўлишим, —

деди Европа испан тилини

ўтишибилари уюшмаси пре-

ташам бинода эса вилоят давлат мус-

қалидаги вилоятни

ошлиши маросимида Президентимиз

иғари сурған вазифа — са-

нада бунёдкор замондоша-

римизнинг бадий баркамол

образларни яратиш бора-

сида ижодий изланишлар олиб бор-

иб, янгидан янги спектаклар би-

лан томошабинларни мамнун этиши-

моқода.

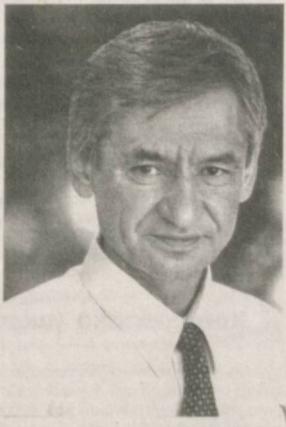
Жаҳонгир Испомилов адабий жа-

мочатчилини "Сўнгти манзил", "Тош

ирида" таркиби ташланганини

хизматни ўтишибилари ташланганини

Муҳаммад ЮСУФ, Ўзбекистон халқ шоири

ИҚРОР

О, ота маконим,
Онажон ўлкам,
Ўзбекистон, жоним тўшай соянига.
Сендай меҳрибон йўк,
Сенингдек кўркам,
Рими алишмасман бедапоянгта.

Бир гўша сув бўлса, бир гўша қирлар,
Қанча юртни кўрдим, қанча тақдирлар.
Кайт борсам сувъ, бошинги тут деб,
Тогларинг измидан эргашиб юрат.

Кўрдим сулувларининг энг фараангларин,
Ё худбинман, ё бир содда касман мен:
Парижнинг энг гўзлестирсанларин
Битта тандирини алишмасман мен.

На гапга кўнайин,
На тил билайнин,
Кўздан уйку ќочди, дилдан ҳаловат.
Уч кунда соғинис нама қиласин?
Чала қолар бўлди ҳамма саёҳат.

Билдимки, баридан улуғим ўзинган,
Билдимки, яқини шу тупроқ менга.

МЕХР ҚОЛУР, МУҲАББАТ ҚОЛУР

Бахорда Бахмалда туғилган қўзинг
Араб охусидан азизроқ менга.

Сен билан ўтган ҳар кун байрам-базим,
Сенсиз бир он колсам вадхим келади.
Сени билганинг қиласман таъзим,
Сени билмасларга раҳмим келади.

Қўкламойим

Озод Шарафиддиновга

Сочимда оқ, мен баҳордан ўтнимдим:
Қўкламойим, қўкингдан бер бир чимдим.
Қор қўйнида сени қўмас ўқинидим,
Қўкламойим, қўкингдан бер бир чимдим.

Қўнглимга кўк бинафа боларин сочилин,
Кокилига топлонукдан соч илсин,
Бойчечакка борар йўллар очилсин —
Қўкламойим, қўкингдан бер бир чимдим.

Фасл боши, ҳам охири ўзингсан,
Мажнуналаринг йўлдоши ҳам ўзингсан.
Лайлиларинг сирдоши ҳам ўзингсан,
Қўкламойим, қўкингдан бер бир чимдим.

Кел-да энди согинтирайм олами,
Сен ўйнинг бир фам босди елканини,
Корлар кураб кўмий келдим отамини..
Қўкламойим, қўкингдан бер бир чимдим.

Қўкинг билан кийинтирай далами,
Оёқланг сунтонтирай болами,
Ўзинг олтин кўксимдаги алами,
Қўкламойим, қўкингдан бер бир чимдим.

Гинам ўйқидир кузда кеттан оқушидан,
Ийманасин қайта эшик ќоқишидан.
Кумри билан бирга чиқдик биз қишидан,
Қўкламойим, қўкингдан бер бир чимдим.

Жон устида араб юрай кўкни мен,
Тўйиб-тўйиб кўзга сурай кўкни мен.

Яна сенга етаманими-йўкми мен,
Қўкламойим, қўкингдан бер бир чимдим.

Дил яйрасин дала-даштинг ясаниб,
Ялиизларинг сув бўйига ястаниб.
Икки мисра байт битай бир мақтаниб,
Қўкламойим, қўкингдан бер бир чимдим.

Қизғалдоқ

Шокирга

Қизғалдоқим, қирдан бўлак кошонанг йўк,
Кокил ёйсанг, ердан бўлак тошонанг йўк,
Ўқсиб-ўқсиб турганингда ўзим бориб
Пешонангдан ўпай десам пешонанг йўк...

Солланасан келинчакдай боплинг эгиг,
Жайрон ўтган сўқмоқларга ёшинг тўхиг,
Қизил юзинг қон дилингга турар тегиг,
Менингдек сен гарининг ҳам парвонанг йўк...

Кадинг билган, дарлинг билган, айт, кимнинг бор?
Келиб-кетар бахор сенга бевафо ёр,
Гўзалсанки, сенга бари гуллар аёр,
“Оҳ” урсанг, бир оҳинг тинглар останонанг йўк...

Олдинга мен боролмасам, ўт гуноҳим,
Бир йўқлаб кўй, мен дунёдан ўтган чорим,
Қабиим узра ҳалишираб тур, қизғалдоқим,
Мухаммадсан бўлак дўстичи девонанг йўк...

Шеърият бу қадим буюк
Сўқмоқ экан,
Кийинсўқмоқ экан, кийик
сўқмоқ экан.

Ширин азоб экан, жонни
Ёқмоқ экан,
Бир кўлда гул, бир қўлингла
чакмоқ экан...

Юрагим-ей, бошлиб келдинг
мени қайга?

Яшайдиган сатрлар

Багрим ўхшар пора-пора
Бўлган наита.

Қўнглим сезар бу сўқмоқдан
Ўтолмайман,
Қайтиб кетай десам қайтиб
Кетолмайман —

Чакиртошлар товонимдан
Тишлаб олган,
Қўлларимдан кийикчалар
Ушлаб олган.

ОҚ ТУЛПОР

Оқ тулпорим бор эди,
Беклар унга зор эди.
Оғанинлар, от менга
Ҳам дўсту ҳам ёр эди.

Елин ўпсан тиз чўкиб,
Кафтимдан сув ичарди.
Чух, десам ер чангитиб,
Осмонларга учарди.

Үйимизга бир оқшом,
Кариндошлар тўлишиди.
Тўй баҳона отимдан
Айрмоқчи бўлишиди.

Отам, йигитсан, ўғлим,
Үйламассанг, ор, деди.
Киз яршар қулоққа,
Отта нима бор, деди...

От оддилан бошлини
Чимиллаш қўйлачка.
Кечир, ёрим, на қила,
Отта меҳрим бўлакча...

Қолдим иккى ўт аро,
Гўшангана — дилдорим.
Келин келган кечадан
Аразлади тулпорим.

Борми биздек ошиқлар,
Бахоримда куз йиллар.
Қизин ўпсан, от йиллар,
Оти ўпсан, киз йиллар.

Бир бор ўпсан хотинини,
Уч бор ўлдим отимини...
Жонни қийнаб юшадим,
Кимга айттай додимни.

Ёрдан кечдим отни деб,
Элга бўлдим эрмаклар.
Қайдан билсан от қадрин
От минмаган эреклар!

* * *

Ўтар қанча йиллар тўзони,
Юлдузлар — кўзэни самони.
Ўтар инсон яхши-ёмони,
Мехр қолур, муҳаббат қолур.

Қораҷуга порлаган ўша,
Иқболига чорлаган ўша.
Дунёни тор айлаган ўша —
Мехр қолур, муҳаббат қолур.

Анор сенинг юзларинг, сувлув,
Хумор сенинг кўзларинг, сувлув,
Ёдда қолмас сўзларинг сувлув,
Мехр қолур, муҳаббат қолур.

Оқиб кетди сувларда Тоҳир,
Зуҳро йиглаб — қолди қон багир.
Келганди ҳам кўнётмат охир
Мехр қолур, муҳаббат қолур.

Нима дейсан, эй гаюр инсон?
Ғийбатларинг қидди мени кон.
Сен ҳам бор кун ўтурсан, инони
Мехр қолур, муҳаббат қолур.

— Ота, сиз нега мендан таъна
килмаяпсиз, — деди Жонмурод.

— Худо ҳакки, бирор нарса денг,
сўнгин, ёмонланг. Ахир, мен энди..

— Ҳаммасин ўзларинг
билисизлар-ку. Нимагадир корин
кули бўлиб ўсдиларинг. Еру-
дустнинг, ошна-оғаниннинг
фаркия бормадиларинг. Бугун еб-
исчам бўлди, деб кун ўтказдиларинг,

— Жонмурод узоқ жим колди. Сўнг
бор кучини кўзларига туллап, эн-
тишиб кўзларини очди, отасини

отозшилтиши:

— Ўзги, ухлаб — турдингни,
ўзимни ўтилдишни.

— Ота! — деб ҳадиди у. — Нега
ёнимга келмайлиз, оқшом келин.

— Эслайдиган нарса кам, ўғлим.

Кани айт-чи, эслайдиган нарсалар-
бринг? Сен каториларинг
кўпчилиги бир-бирига ўхшайди.

Тунов куни сен тенги кўп ўтилгар-
дан «Эслайдиган нималаринг
бор?», деб сўрадим. Улар кайси
санаторияга борганинни, кимлар
билишни оғизларига таъланади.

— Бечоранинг кўзи кўрмас
еканни-еий...

— Бунинг устига оёси синиди,
дайёшида ёндиагилар.

— Одамзод, ҳеч қачон кўздан,
оёдан колмасин экан, — деди та-
ғин биринчи гапиринган киши.

— Ҳа, нимасини айтасиз...

— Жонмурод бу гапларга ортиқ
эътибор киммай қўйди.

— Одамзод, ҳеч қачон кўздан,
оёдан отасини танимас эди.

— Отасини танимас эди. Кишлаки
отозшилтиши.

— Отам кетдими? — деб сўра-
ди Жонмурод бир маҳал ҳамхона-
ларидан.

— Ҳозиргина чишиб кетди, —
деди кимдир.

— Кани, юринг, биз ҳам тоза-
нинг ҳам хиджабини тоза-
нинга ўтилди.

— Жонмурод бу гапларга ортиқ
эътибор киммай қўйди.

— Жонмурод бир маҳал ҳамхона-
ларидан.

— Ави жонмурод бир маҳал ҳамхона-
ларидан.

— Жонмурод бир маҳал ҳамхона-
ларидан.

